

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unirea

REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 180 Lei
Pe 6 luni . . . 90 Lei
Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Din mizeriile noastre

— Confesionalismul, politica și nesiguranța zilei de mâine —

de A. C. Albinus.

Și în trecut, soarta preoților noștri a fost mucenicia. Doar, cleric înseamnă a fi părtaș de soarta Domnului! Preoții români au făcut, în rând cu enoriașii lor, robota domnilor de pământ. Au suferit hula și batjocura stăpânilor străini. Hrana lor, a fost bătaie și lanțuri; băutura, lacrimile suferinței, și lăcașul lor, temnița.

Și, e explicabilă această soartă a preoților noștri. Căci, ei au fost, prin veacuri, luminătorii satelor. Fără preoți, poporul nostru, cuprins de întunec, n'ar fi găsit calea mântuirii naționale. Ei au fost purtătorii nădejdi. Fără preoți, România ar fi fost lipsită de cea mai puternică armă, în lupta vieții: Nădejdea unui viitor mai bun. E explicabil, așadar, cum de li-s'a croit, în acele vremi, o soartă atât de vitregă.

Azi, preoțimea noastră suie același Calvar al mizeriei. Cauzele mai de seamă ale acesteia sunt, după părerea noastră, următoarele:

1. *Confesionalismul*. E un anahronism pentru timpurile noastre, și se explică numai prin nivelul scăzut al culturii, la noi. Lupta care a neliniștit alte popoare în secolile 16—17, la noi s'a deslănțuit acum. Această luptă fratricidă, pornită de câțiva ambițioși, face stricăciuni negrăite preoților noștri dela sate. Am văzut cu ochii preoți bătrâni, pe vremuri bine situați, în parohii de frunte, azi îmbrăcați în haine jerpelite. Știricind pricinile acestei schimbări dureroase, am găsit că enoriașii, pe urma agitațiilor confesionale, au denegat prestațiunile obișnuite (ziua de lucru, mierța de cereale). Și, bătrânii noștri preoți, în interesul mântuirii sufletelor, au făcut jertfa supremă: Au renunțat la singurele resurse de trai.

Dar, pentruca să fiu exact, trebuie să adaug, că boala confesionalismului bântuie nu numai satele unite. Molima a trecut și în satele ortodoxe. În zilele trecute, am avut prilejul să vorbească cu un coleg ortodox. Acesta îmi spunea: „Nici enoriașii noștri nu voesc să facă ziua de lucru. Dacă îi forțăm, amenință că trec la unire”.

2. Altă pricină a mizeriei este *politica*. Dincolo de munți, chestiunea aceasta era simplă. Religia ortodoxă era religia statului. Preoții erau priviți ca funcționari de stat, cu toate îndatoririle acestora. Dacă se schimba guvernul, se schimbau și protoierii și, cu aceștia, și vederile politice ale preoților. Altfel, preoțimea era o cantitate neglijabilă. Nu ei, ci învățătorii erau îndrumătorii satelor.

Dincoace de Carpați, însă, situația era alta. Adevărații îndrumători ai satelor erau preoții. Și, aceștia puteau să facă numai o singură politică, politica românească a partidului național. Dela unire încoace, au străbătut în

Ardeal partidele politice din vechiul regat. Toate, partide românești. Și acum, preoțimea noastră și-a pierdut orientațiunea. Marea majoritate a preoților uniți a rămas credincioasă partidului național, de care era legată prin puternicele legături ale tradiției. Alții, cu timpul, și-au schimbat opiniile. Au văzut că, în urma atașării lor la partidul „veșnic opoziționist”, sufăr enoriașii și marile interese bisericești. Deci au intrat în partide politice de guvernământ.

Nu discut chestiunea, cine a lucrat corect: Preotul care a rămas statornic în sânul partidului național, ori celce a aderat la alte partide? Constat însă, că valorile politicianismului au răscolit patimile. Contrarii politici ai preoților au ațâțat pe enoriași. Așa, pe urma alegerilor recente, avem o mulțime de sate, care s'au revoltat contra preoților. Preoți buni, cari au intrat în lupta electorală cu gândurile cele mai curate, sunt expuși la fel și fel de mizerii.

Bieții noștri preoți! Dacă se feresc de valorile politice, li se reproșează: Datoria preotului nu este numai altarul! Dacă se înscriu în partide politice și se năzuiesc să câștige favoruri pentru biserică și enoriași, sunt huițuți de cei de alte vederi politice, intră în conflict cu o parte din propriii fii sufletești și sunt cazuri, că trebuie să simtă toată nedreptatea dicționarului juridic: Quem mala plebs odit!

3. A treia și, mi se pare, cea mai de seamă pricină a mizeriei preoțimei noastre, este *nesiguranța zilei de mâine*. Cazuri zilnice și sfâșietor de triste: Mor preoți în floarea vârstei, lăsând văduve și copii minori în cea mai neagră sărăcie. Există — ce-i drept — o dispoziție absolut justă și umanitară: Anul de văduvie. În acest an, văduva și copiii stau în casa parohială și se bucură de uzufructul porțiunii canonice. Și după aceea? E un noroc, dacă biata preoteasă e angajată ca bucătăreasă la vre-un internat!

Păr. canonic Dr. Brînzeu, în articolul „Prin noi înșine”, a arătat singurul chip de rezolvare a chestiunii: Solidarizarea celor vre-o 1600 preoți din întreaga provincie mitropolitană. De fapt, prin acțiuni singulare și izolate, oricât ar fi ele de frumoase, nu se poate ajunge rezultatul dorit. Nici în eparhia Orășii, care și azi, după exproprierea moșiilor episcopoești, este cea mai bogată eparhie unită, nu s'a putut face un aranjament mulțumitor.

Azi, când organizațiile profesionale nu se opresc, tocmai pentru asigurarea reușitei, nici la hotarele țerilor, azi, când trăim în lumea internațională de tot soiul, nici organizațiile noastre preoțești, dacă vreau să aibă sorți de reușită, nu se pot face pe eparhii, ori chiar pe jumătăți de eparhii.

Pentru asigurarea zilei de mâine a preoților și pentru alinarea mizeriei văduvelor și orfanilor de preoți, se impune o acțiune grabnică, serioasă și unitară. Provincia noastră mitropolitană să încredințeze studierea acestei chestiuni celor mai agili și mai iscusiți oameni ai săi, pe cari nu-i mai numim, fiindcă pot fi găsiți foarte ușor în toate eparhiile. Aceștia, consultând cărți și bărbați de finanțe, vor putea să facă în timp scurt propuneri concrete și vor indica calea cea mai fericită a rezolvării problemei atât de vitale. Sinodul provincial ori, în lipsa acestuia, congresul preoților din mitropolie va putea să înființeze, în timp scurt, *institutul de asigurări preoțești, sau fondul de pensuni unic*, care ar avea la bază toate fondurile diecezane și arhidiecezane de pensuni, viduo-orfanale și ar fi alimentat, mereu, cu cotizațiile de 10% din *toată* leafa preoțească și din venitele porțiunii canonice. Având în vedere, că pensionările preoților sunt rare, principalul țel al acestui fond ar fi ușurarea existenței văduvelor și orfanilor de preoți. Deci reușita acestei acțiuni este cu atât mai sigură.

Ceice pot, în baza poziției ce ocupă în ierarhia bisericii noastre, să grăbească înfăptuirea acestei instituții, având în vedere că, asigurând existența văduvelor și orfanilor noștri, înzecesc puterile de muncă ale preoților.

Cum te poți face de răs. Sub titlul „*Biserica unică românească*” a apărut de curând, la Cluj, o broșură a dlui J. Paleologu, un ziarist mirean, care în ceasurile sale libere are, se vede, și preocupări de ordin bisericesc.

Asupra acestei broșuri — care nu ni-s'a trimis —, a făcut d. G. M. Ivanov, o mieă dare de seamă în coloanele „*Biruinței*” din Cluj, emițând, probabil pe urma celor serise de d. Paleologu, în chestia unirii bisericilor noastre românești părerea bizară, că în mișcarea uni-onistă nu ar importa „*adevărul pentru care militează taberele adverse*”, ci impoartă „*atitudinea intelectuală și morală cu care stai și lupți pentru afirmarea lui*”. Și aceasta pentru motivul, că „*adevărul nu aparține oamenilor*”, ci, probabil, singur lui Dumnezeu.

Dar, în baza acestei concepții „de înalt aristocratism intelectual” — cum o numește —, d. Ivanov ne dă și o rețetă, după care ar trebui să se facă unirea bisericilor noastre. Ea este „*legea strămoșească*”, care ar fi „*sinteza elementului religios și al celui național*”. Și să vedeți cum s'ar face această unire preconizată de d. Ivanov! „*Orice element de dogmă, care nu intră în noțiunea psihoistorică (?) a legii trebuie abandonat. Orice discuție, care neglijează legea este inoportună. Orice străduință . . . de-a descoperi, de-a formula, de-a impune alt adevăr (!?), decât cel al legii rămâne inducere în eroare și, practic, o tendință de-a lansa o minciună. Și — Vă mai rugăm de puțină paciință! — orice adevăr (!!), oferit dintr'o parte și alta, ale cărui elemente componente*

nu sunt identice, nu sunt în esența lor aceleași cu elementele, verificabile din mii de puncte de vedere, ale noțiunii și ale fenomenului românesc — *legea* —, servește drept o ispită morală, o diversiune de gândire, o directivă spre obscur, un obstacol de fapt...

Povestea este — după cum poate vedea oricine — cam lungă și cam încălțită. Atât de încălțită și de încurcată, încât probabil nici însuși d. Ivanov n'ar mai ști s'o descurcel. Și atunci — dacă întreagă problema religioasă și bisericească, a noastră și a oricui, este numai o chestie de „atitudine” și nu una de „adevăr”, deși (poate va admite aceeași și d. Ivanov, împreună cu d. Paleologul) asupra ei am fost instruiți chiar din partea aceluia, care a fost însuși „Adevărul” —, s'o lăsăm și noi încurcată!

... Prea este înalt, pentru noi, acest „aristocratism intelectual”! Și ocupându-ne prea mult de el, ne-am putea face și noi de ... minune!

Incă un cuvânt al „Neamului românesc”
In numărul dela 19 Iulie c. se publică, în „Neamul românesc” al dlui N. Iorga, sub titlul „Debarcarea”, următoarele șire vrednice de a fi reținute:

„Se anunță debarcarea din guvern a dlor Lupaș și Goldiș. Duetul șefilor autorizați ai fripturismului național este, se pare, în disonanță cu întreaga orchestrație guvernamentală.

„D. Goldiș a rămas de căruță. Oricât ortodoxism a dorit să afișeze d. Lupaș ca să rămână fixat, nu atât în simpatia dlui general, cât în fotoliul de la... sănătate și cooperatie, se pare că exploatarea, oricât de raționată, a credinței, n'are sorți de reușită, când șeful guvernului constată totala lipsă de încredere cu care Ardealul a răspuns ortodoxiei pe acțiuni.

„In curând dnii Goldiș & Lupaș vor fi fost... Amare reflecții pentru valorosul și modestul parlamentar Vasile Goldiș, care jura dăunăzi, la consfătuirea majoritarilor, credința eternă și nesdruncată a unui proaspăt averescan...

„Debarcarea, de altfel, este o satisfacție,

cam întârziată, pe care d. general Averescu ar trebui s'o dea chiar partidului său — și bune credințe politice. Fripturistele personajii își vor relua rolurile modeste, jucate cu discreție și seninătate ani de-a rândul în viața politică.

„E și vina dlui general Averescu, a cărui bună voință a fost pusă la o încercare serioasă. Nu e prea ușor să transformi peste noapte în cântăreți de seamă doi figuranți de operetă, numai fiindcă sunt botezați și crescuți în sfânta noastră credință strămoșească”.

Nu știm cât adevăr se cuprinde în aceste prognosticuri ale foii dlui Iorga, dar — pentru orice eventualitate — rămâne interesantă aprecierea ce se face încercării de exploatare politică a ortodoxismului.

O mică întregire. In legătură cu cele publicate de noi in Nr. 28 sub titlul: „Legământul studenților blăjeni dela 1876”, ni-se trimit următoarele șire, cărora le facem loc cu plăcere:

„Unirea” (Nr. 28), înșirând câteva nume „mai cunoscut” al absolvenților liceului din Blaj in 1876 a trecut cu vederea pe al lui G. Secășanu (ca student Secaș). Și totuși Secășanu a fost in 1876 președintele societății de lectură a studenților și firește, deci, un fruntaș al comemorării zilei de 3 Mai 1848.

Trecând în țară a scris la „România liberă” a lui D. A. Laurian și la „Unirea” lui Bibicescu, făcând cunoscuți pe Românii ardeleni, arătând nevoile lor, susținându-le cu condeiul cauza în contra inamicului secular, și relevând in repetite rânduri binefacerile rezultate pentru poporul român întreg din unirea religioasă cu Roma, atât de rău înțeleasă în țară. A fost întemeietorul și primul președinte al societății iredentiste „Carpații”. A înființat o gazetă a sa proprie „Unitatea națională” și publicând (ca supliment la gazetă) manifestul din 15 August 1855 in contra Ungurilor, cari înființau la Cluj societatea de maghiarizare, a fost exilat.

Mai amintim apoi, că a fost condamnat in lipsă — de Curtea de apel din Târgu-Mureș la zece ani temniță pentru broșura „România de peste Munți, sau o chestie de actualitate” și că a scris cartea: „Luptele Italianilor pentru libertate și unitate”, cu o prefață in care a prezis unirea tuturor Românilor sub dinastia actuală.

Se cade deci, ca numele lui Secășanu să nu fie trecut cu vederea între „cei mai cunoscuți” dintre absolvenții din 1876 ai liceului nostru din Blaj. — *Nepotul.*

Citiți și răspândiți „UNIREA”.

Câteva lipsuri.

O întregire la considerațiile asupra evoluției noastre bisericești*).

In articolul „Un ecou” am amintit in fine condeiului, că și azi, după 200 ani dela unire, lipsesc între altele, cărți de elementară necesitate pentru viața sufletească a credincioșilor noștri. In privința aceasta cred că noi stăm rău dintre popoarele europene ale catolicismului, ceea ce desigur nu ne servește spre laudă.

Să amintim numai câteva, pentru a nu abuza de paciința cititorilor și a hârtiei.

Pe cât știu avem pe românește o singură „Viața lui Isus”, a păr. canonic Dr. I. Bălan. E scrisă pentru poporul simplu și fără cultură religioasă și laică. Ne lipsește însă o „Viața lui Isus” care să mulțumească, cât de cât, elevii mai mari, pe studenți și pe intelectuali care să răspundă la unele obiecțiuni mai grave și să aibă lămuririle necesare istorice, arheologice etc. și să scoată in relief rolul lui Isus in viața omenirii. Să nu se creadă, că la noi nu s-a trece așa ceva! Dinpotrivă, e dorită foarte mult și e cerută o astfel de carte. E căutată cu sete și — mărturisesc — mi-e atât de rușine să spun că n'avem așa ceva, când mă întreabă vreun elev! Mântuitorul lumii dat pe planul ultim, schimb piața de cărți e inundată de o mulțime de lucruri nefolositoare și adese chiar murdare.

Astfel noi purtăm vina, că intelectualii căutarea vieții lui Isus citesc traducerea de Renan ajunsă in ediția „Ancora” 14 ediții, și ditate încă și de alte case — și trag incet in sufletul lor otrava indoielii. Ne mai mirăm că intelectualii sunt nepăsători in cele religioase, că sunt indiferenți, dacă nu chiar dușmăni ai religiei? N'avem ce ne mira!

Și dacă atâția învățați ce avem, și cărțile stau la îndemână bibliotecii, documente, scrieri, nu ne pot da o „Viața lui Isus” pentru in-

* Deși nu împărtășim tonul pesimist și parțial desperat al autorului, dăm întocmai și această întregire a celor scrise de dsa in Nr. 28 al foii noastre, pentru că nu putea fi invinuită că nu am onora de ajuns libertatea opiniilor.

Foița „Unirii”

Dela Obreja.

Solemnitatea investmântării la Congregația noastră de surori.

— Ce ați venit ficeilor, să cereți dela Noi înaintea acestui sf. altar?

— Ne rugăm cu toată smerenia inimei noastre, să fim admise la depunerea sf. votului călugărești vremelnice.

— Cu adevărat, bun și fericit lucru cereți, numai dacă veți și păzi; luați dară seama bine încă odată, căci lucrurile bune cu osteneală se câștigă și cu priveghere se păstrează.

Cu adevărat emoționanta scenă a investmântării și a depunerii voturilor din partea crinilor lui Hristos, cari numai de câțiva ani încoace au început a se arăta și in biserica noastră română unită, nu poate fi nici cum trecută cu vederea, nici lăsată să se enfunde in întunerecul uitării omenești.

Desvelirea ei, înaintea cetitorilor acestui ziar, va fi o brutală zăbrire a modestiei lor fine, cași pustiirea barbară a minunatelor pozoabe de pigmenți, atunci când copiii in jocul lor zburdalnic prind fluturașii, ce saltă din floare in floare. Dar ne vor ierta. Aci e vorba de emoții adânci, de învățături de preț neprețuite, prin exemple vii.

La casa din Obreja a surorilor Născătoare de Dumnezeu e sărbătoare. E cea mai mare sărbătoare, ce poate fi la o astfel de casă. E sărbătoarea logodnei mistice a fecioarelor înțelepte cu Mirele ceresc.

Cu multe zile înainte s'au început pioasele pregătiri, rodnice exerciții spirituale, conduse de păr. Dr. Vasile Aftenie dela teologia din Blaj. S'au invitat și au venit pe ziua cea mare (19 Iulie) părinți, frați și surori de ale înțeleptelor fecioare și alte persoane binevoitoare casei.

Orfanele de războiu, cari află adăpost și îngrijire mai mult decât părintească aici, au pregătit și ele un frumos concert cu puncte de cor și de pian și cu o frumoasă alocuție pentru I. P. S. Sa mitropolitul Blajului, care in persoană vrea să prezideze sărbătoarea de azi a casei acesteia, rodul ostenețelor și grija de frunte a inimei sale părintești.

Și iată, la ora 8, când sosește I. P. S. Sa și suita, întâmpinat de reprezentanții comunei, cari îi mulțumesc pentru podul peste Târnava, ce li l-a exoperat, și aclamat cu însuflețire de cei prezenți, primit in odăjdii sacre, cu cuvinte emoționante până la lacrimi, de păr. Ștefan Roșianu, spiritualul sf. locaș, orfanele au prilejul și bucuria să-și debiteze cu sfială, dar și cu iscusință, producția lor. I. P. S. Sa le răspunde arătându-le binele de care au parte in această casă și le aduce aminte, că, la rândul lor, și ele să facă așa altora oarecând.

Urmează apoi ceromonია investmântării candidațelor și, încadrată in partea întâie a sf.

liturghii, solemnitatea depunerii voturilor simple pe trei ani, a novicelor.

„...Primește vestmântul vieții ingerate spre îmbrăcarea nestrăcaciunii și a curăției, în brăul mântuirii spre omorârea trupului și in vierea sufletului...”, le zice, între altele, arhiereul, iară cei de față intrezăriau pe o cloșicoana din Apocalips a Mielului inconjurată de ceata aleasă a celor cu viața castă feciorelnică a celor ce au fost ingeri in trup, cari urmează pe Miel ori unde se va duce și cântă cântec nouă, pe care nimenea nu o poate învăța.

„...Ce ați venit, ficeilor, a cere dela Noi... Luați dară seama bine încă odată, că lucrurile bune cu osteneală și cu priveghere se păstrează...”

Iată muntele virtuții, scaldat in razele grației dumnezeiești, așa cum il arată Dante in Divina Comoedia și cum il cântă in cântărilor biserica noastră. E atât de greu să urci și să rămâi pe culmea muntelui! E totuș atât de ușor, celor de Dumnezeu înțelepțiți, a urca pe acest munte al virtuții, al cărui creștet se află fundă in nemărginire!

Și novicetele fac pe rând voturile simple vremelnice, in fața lui Hristos, care e nevăzută pe altar, a arhiereului și a întregii asistențe, iar arhiereul le dă, pe rând, vâul negru al mireselor lui Hristos, semnul mortificării, crucea căci ele lasă totul, părinți, frați, surori și tot ce e scump pe lume și urmează Domnului.

lectuali — măcar traduceri să se facă. Franzezii — pe cari îi credem, foarte greșit — așteptă sau indiferenți, au atâtea opere bune și valoroase în chestia aceasta. S'ar putea traduce sau adapta cel puțin dintre ele una. Lucrări mai mari, sunt ale lui P. Lacordaire, P. Didon, Ep. Doupanloup, Ep. E. Bougaud și altele. Sunt apoi o mulțime de vieți alui Isus în estenziune mai mică, cum e de pildă aceea de Mgr. L. Lenfant în biblioteca „Apologetique contemporaine“, și se vinde cu prețul de 150 frs.

Avem în românește o *Viața sfinților*, care cred că și acum 35 de ani era raritate în librării, iar acum n'o poți căpăta pentru nici un preț. Pe lângă altele, limbajul și ortografia acestei vieți o sfinților o face nefolosibilă! Să n'avem viețile sfinților: Cartea care descrie luptele eroilor credinței, a atleților convingerii; în care se îmbie atâtea exemple mărețe, atâtea pilde de virtuți strălucite; care dă atâtea tărie sufletească și care a operat convertirea și câștigarea pentru sfințenie a atâtor suflete apropiate de pierire! Pentru preoți e indispensabilă, cași sfânta Scriptură, pentru ceilalți e școala cea mai bună a virtuților și a credinței. Și biserica noastră e lipsită de aceasta pâne spirituală și de aceasta mișcătoare lectură! Nu e îngrozitor, că nimeni nu s'a gândit să umple golul acesta? Și bine înțeles, ne trebuie o ediție critică, va să zică pe baze istorice — după posibilitate, în felul martirologiilor sau a Bollandiștilor. Ceeace cuprind sinaxarele noastre, este azi nemulțumitor, chiar dacă n'ar fi închise în cine știe ce bucoavne de sute de ani, și nu le-ar mânca moliile, pravul și timpul.

Avem „*Imitația lui Isus*“ în traducerea bună a rep. canonic blăjan G. Pop. Dar ortografia și, pe ici colo, și limbajul reclamă o revizuire pricepută. Cartea se poate căpăta cu greu și nu e scumpă, dar, în forma cum se prezintă, generațiile actuale n'o pot gusta. Să nu uităm apoi, că aceasta carte e o comoară de gânduri și sfaturi creștine, și, după sf. Scriptură, e cea mai citită carte din lume, chiar din partea protestanților și a altora. La noi se vede că nu-i prea simte nimeni nevoia!

Suntem mulțumitori păr. Dr. Gh. Fireza,

că ne-a dat plăcuta și buna: „*Viața Preacuratei Fecioare Maria*“, căci altcum n'am avea-o nici pe aceasta!

Oare ne-ar strica apoi să avem o apologetică și o istorie bisericească mai voluminoasă, și câteva cărți bune de îndrumare sufletească. Ar fi oare pierdere, dacă am avea în traducere frumoasa și valoroasă: „*Patimile dlui nostru Isus Hristos*“ de Card. De Lai, cu atâtea reflexii folositoare istorice și arheologice; sau dacă am avea niște serii de meditații despre anumite adevăruri de credință, despre Isus Hristos, Preacurata, știința și religia, și atâtea altele!

Par'că aud — și norocul meu, că numai așa sufletește —, nu sunt bani, la noi nu cum-pără nimeni, etc. Dacă ar fi să întrebăm pe ceice s'au încumătat să scrie în anii din urmă broșuri și cărți de conținut religios moral, ne-ar spune, că se trec într-o atâtea, încât să iasă cheltuelile de tipar, și aici nu e vorba de realizarea unui câștig mare. Asta poate urma mai târziu, când am predispus sufletele pentru așa-ceva. — E adevărat că ar fi nevoie de o propagandă mult mai vie și de-un spirit comercial mai pronunțat ca acum. Procuri orice carte, și-ți vine răspunsul peste 1—2 luni, să mai aștepti până nu știu când. Așa nu se face comerț. E nevoie de o propagandă și de spirit comercial, de care ne dau atâtea dovadă streinii dintre noi, și pe care — sânt convins — că am putea-o face și noi, dacă am vrea.

Soartea acestor rânduri de alarmă? Dacă va fugi cineva cu ochii peste ele — ceeace încă va fi o distincție — va trage din umăr, va pune ziarul la o parte și toate vor urma cursul lor de mai înainte. Până atunci viața sufletească merge încet, dar sigur, spre panta pieririi și a materialismului cuceritor. — Atunci se vor cugeta unii, că ar trebui a face ceva, dar va fi târziu!

Da, ar trebui să evoluăm și noi! Suntem prea în coadă și parcă preane aflăm bine așa!
prof. Gh. M. Pteancu.

Cetiți și răspândiți „UNIREA“.

binelui, simbolul dragostei nestrămutate și neînfrângătoare dintre Hristos și miresele sale și pe urmă câte o luminare, ca așa să lumineze lumina lor înaintea oamenilor, încât văzând oamenii faptele lor cele bune, să preamărească pe Tatăl din ceriuri.

Apoi înviesc voturile în mâna preacurtoasei lor superioare.

Cu adevărat bun și fericit lucru au cerut și au dobândit, căci au știut judeca valoarea lucrurilor lumii acesteia cu înțelepciunea și cu măsura aceea, cu care vom judeca toți, însă... numai pe patul de moarte... Căci dacă toți ceice au credință, știu cuvintele sf. Scripturi, că „*deșertăciunea deșertăciunilor și toate sunt deșertăciune*“, cu adevărat numai aceia le înțeleg deplin, cari, cași ele, urmează lui Hristos.

După sf. liturghie are loc o recepție, când păr. protopop I. Bucur din Aiud salută pe I. P. S. Sa mitropolitul în numele clerului și poporului din tot cuprinsul provinciei mitropolitane, căci de pretutindeni erau de față părinți, frați, surori sau rudeni de ale fecioarelor, cari s'au dedicat Domnului, ca pe întemeietorul cu mari concepții a Congregației de surori.

Răspunde I. P. S. Sa, relevând necesitatea de a face din Români mlađițe vii întru Hristos, de a-i încreștina, căci, deși sunt botezați și buni din fire, viața lor totuși e departe, prea de multeori, de spiritul evanghelic. Cea mai sigură cale spre acest scop este prin educația creștină a femeii. Cel dintâi punct dintr'un astfel

de program nu poate fi altul decât crearea unei Congregații de călugărițe, însă nu contemplativ, ci activ, după felul apusan. Incheie, preamărind fericitul stat al celor, cari în căutarea binelui, înăscută firii omenești, nu rătăcesc pe căi lăaturalnice, umblând după bunuri trecătoare, ci caută deadreptul pe Dumnezeu, izvorul tuturor bunătăților, a binelui suprem.

Masa a luat-o I. P. S. Sa împreună cu toți oaspeții.

Mai târziu, când razele soarelui veneau mai puțin arzătoare și umbrele cădeau mai prelungite, oaspeții se răresc. Micile orfane cu zor se indesuiesc să sărute dreapta I. P. S. Sale, urcat deja în trăsură și cu ochi scâlțați în lacrimi îl pretrec până îl pierd din vedere...

Depe celalalt mal al Târnavei mai întorc, de două trei ori, capul... Locașul de rugăciune se înalță taciturn și singur. Așa e bine. Glasul Domnului se aude mai bine în tăcere și în singurătate. Il văd iarăși. Depe muchia dealului, dominând jurul, impunător îmi mai spune odată, în feeria înserării:... *Lucrurile bune cu osteneală se câștigă și cu priveghere se păstrează...*

S. Ulpian.

Săptămâna politică.

Plecând M. Sa Regele în străinătate, drepturile suverane au trecut asupra Consiliului de miniștri, care nevoit fiind să se întrunească mereu din această cauză, continuă să mai alimmenteze și acum viața politică, altfel binișor scăzută, a țării.

— În lipsa frământărilor din parlament, atențiunea lumii se îndreaptă acum, în chip firesc, asupra câtorva chestiuni interne ale partidului dela putere, ca: Situația în partid a „*disidentei Goldiș*“, pe care ministrul Lupaș pare a fi părăsit-o, divergențele dintre dd. Lapedatu și Garoflid pe chestia financiară, cazul generalului Rășcanu și altele. Privite mai cu de-a-dinsul, așa cum pot fi privite acum, lucrurile acestea — deși destul de neînsemnate — dau presei posibilitatea celor mai feliurite comentarii în ce privește trăinicia guvernului Averescu.

— O altă chestiune la ordinea zilei în politică internă este raportul dintre partidele de opoziție, dintre cari partidul național continuă a fi stăpânul situației. Deși râvnit, din motive ușor de înțeles, atât de partidul liberal, cât și din partea țărăniștilor, și deși o seamă de impacienți, cari, se pare, nu mai pot să aștepte, căutau să forțeze mâna dlui Maniu, acesta a reușit să amâne soluția până la toamnă, când situația va fi desigur mult mai clară și hotărârea va putea fi luată cu mult mai puține riscuri.

— Dacă însă în țară este destulă liniște, viața politică din afară este, în schimb, mult mai agitată. Aproape în toate țările Europei s'a înstăpânit o nervozitate atât de pronunțată, încât nu trebuie să fii profet pentru a putea spune, că Europa este din nou în preajma unor însemnate zile de prefacere, caracterizate prin un tot mai puternic curent spre dreapta, și chiar spre un regim de dictatură pe față.

— Dintre momentele acestui curent însemnătm la locul întâiu dictatura financiară din Belgia, unde, la propunerea guvernului Jaspard, Camera a votat un proiect de lege, prin care se dau regelui, pe termen de 6 luni, depline puteri de-a modifica sau complecta orice dispoziții relative la toate chestiunile de ordin financiar-economic. Și această măsură se motivează cu situația excepțională a țării.

— Ceva similar s'a petrecut și în Franța, unde proiectele de asanare financiară ale lui Caillaux au provocat, ce-i drept, o cădere a guvernului Briand, dar unde necesitatea unor măsuri excepționale a trântit, în mai puțin de 3 zile, un nou guvern Herriot, aducând la cârmă — printr'un fel de plebiscit — pe omul de fapte, care este Poincaré. Acesta probabil va obține disolvarea parlamentului, pentru a face alegeri nouă.

— La rândul său, Polonia, care intrase mai de mult în apele acestea, a modificat de curând Constituția, acordând președintelui dreptul să disolve parlamentul, fie prin propunerea Consiliului de miniștri, fie în virtutea deciziunii luate de Cameră sau Senat, cu majoritatea de voturi.

— Și dacă lucruri de acestea se petrec în țările apusene ale unui constituționalism și parlamentarism atât de avansat, ce să ne mai năirăm dacă Pangalos al Greciei a arestat, de curând, nu mai puțin decât 3 foști prim-miniștri, și dacă noul său guvern Eutaxias are în materie financiară toată puterea legislativă și executivă, deci cele mai depline puteri de dictator.

RECLAMA

∴ este sufletul comerțului ∴

Știri mărunte.

Personale. P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. *Teodor Cherebeșiu* din Șomcutul mic protopop onorar și adm. protopopesc al districtului Olpret, pe pâr. *Ioan Pop* adm. local la Borșa—Repedea, pe pâr. *Andrei Coman* adm. local la Moieșu, pe pâr. *Augustin Butean*, adm. local la Chiozbaia, iar pe pâr. *Romul Cionte* adm. local interinal la Dumbrăvița.

— Acelaș a ridicat, din prilejul ultimei vizitații canonice, la treapta de *parohi* pe următorii preoți binemeritați: pe pâr. *Vasile Pop* din Ciaca, pe pâr. *Laurențiu Coste* din Onadejului, pe pâr. *Augustin Budu* din Hășmaș, și pe pâr. *Alexandru Rogoian* din Răsbuneni.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 15 August, concurs la parohia *Apsa de mijloc* (în Cehoslovacia), precum și la *catedrele* de măiestru (lucru manual și economie) la școala normală de învățători, apoi de l. română și franceză, muzică, gimnastică, gospodărie și desen, la școala normală de fete din Gherla.

Scumpirea spirituoaselor. În „Monitorul oficial” dela 20 Iulie c. s'a promulgat noua lege a băuturilor spirituoase, care înseamnă o considerabilă urcare a taxelor de consumație a acestor băuturi. Cele mai puțin păgăbitoare (vinul și berea) s'au menținut la regimul de până acum, toate celelalte au fost însă urcate cu peste 50% a taxelor vechi, făcându-se și aici o deosebire între vinarsurile din poame, drojdi, etc. și între cele din bucate, precum și între cele sub și peste 30 grade tărie, fiind acestea din urmă scumpite mai mult. Litru de spirit, de circa 60 lei la fabrică, va fi de acum circa 140 lei, iar în prăvălii se va vinde cu vre-o 180 lei, ceea ce va împușina, se speră, consumul exorbitant de bauturi spirituoase. — Declarațiile asupra cantităților aflate în depozite se vor face în termen de 5 zile dela promulgarea legii, iar noile taxe, respective supra-taxe, se vor plăti în 15 zile, dela data când a expirat termenul declarării.

Locale. Duminica viitoare, a zecea după Rusalii, va predica în catedrală pâr. *Ioan Băgăian*, profesor la liceul de băieți.

— Joia trecută, *Zna onomastică a M. Sale Regina Maria*, s'a oficiat la catedrală o liturghie solemnă pontificată de pâr. Dr. Ambroziu Chetianu, vicarul mitropoliei, dela care au cam lipsit însă autoritățile locale, deși încă din prezintă se bătuse toba, care anunța praznicul și impunea scoaterea treicolorului de rigoare.

Condițiile de admitere la secția pedagogică universitară. Anul acesta concursul de admitere la secția pedagogică universitară va avea loc la București în ziua de 20 Septembrie, iar cererile se vor înainta ministerului instrucției (direcția generală a învățământului superior) până la 10 Sept. Se pot admite numai învățători și institutori titulari, cu diplomă de absolvire e unei școli normale și cari au funcționat, după obținerea diplomei, efectiv cel puțin 3 ani în învățământul primar. Ei vor putea avea cel mult 35 ani. La concurs vor fi probe în scris (o traducere din l. franceză, și 2 lucrări cu subiecte de literatură și știință, din programul ultimelor trei clase ale școlilor normale) și un colocviu oral, la care vor fi admiși numai cei trecuți cu media de cel puțin 5 la examenul în scris.

Dela liceul de fete „Regina Maria” din Cluj. Direcțiunea liceului de fete „Regina Maria” din Cluj ne roagă să anunțăm, că pre-

notările pentru cl. I. se fac între 1--8 Septembrie; examenele de admitere în cl. I. se țin în zilele de 10--11 Sept., iar în 11--13 Sept. pentru cl. V. *Inscrierile se fac între 10--15 Sept.* Ca taxă școlară s'a fixat pentru cursul inferior 1400, iar pentru cel superior 1800 Lei. *Taxa internatului e de 12.500 Lei pe an.*

Telefonul „Unirii”.

M. Aiton. După informațiile ce avem media de 466 nu poate privi decât media din materiile la cari nu s'a satisfăcut. După ce însă ordonanța ministerială nu o spune anume, direcțiunile școlare vor trebui să lămuirească acest punct, avizând pe toți cei interesați. Deocamdată, pe cât știm, ele n'au primit însă până acum nici un aviz despre ceea ce s'a publicat prin gazete.

„Libertatea”. Orăștie. Că ordinul „piarist” — care, în felul cum mai există azi, este un ordin călugăresc specific maghiar — a făcut tot posibilul pentru ca liceul său din Timișoara să nu devină, prin forța unei interpretări, un liceu menit a servi în chip principal cultura română, n'ar trebui să vă mire chiar de loc, fiindcă în situații similare noi Români am face — și ar trebui să facem — întru toate la fel. Dar — dato, sed non concesso — că ați avea dreptul, de-a vă ridica împotriva unei atare acțiuni, este o profundă greșală a pune acest lucru în sarcina calității de „romano-catolici” și nu în aceea de „maghiari” a acestor Piarști. Și este de-a dreptul o răutate a amesteca în această afacere pe toți catolicii, în frunte cu sf. Părinte al Romei, care n'ar ținea, chipurile, seamă de faptul că România e „țara unui popor latin, de acelaș sânge cu poporul italian”. — Lucrurile sunt, cum bine o știți și DVoastră, cu totul altfel și de aceea vă rugăm foarte mult, să păstrați și pe viitor tradiția cinstită din trecut și să nu căutați a face concurență „necinstită” cutărei gazete sibiene, al cărei îndrumător se găsește acum în concediu.

B. Cluj. Aveți perfectă dreptate. Dela ceea ce se chiamă „sporturile în aer liber”, cari n'au fost combătute niciodată din partea nimănui, și până la „cultul corpului gol”, este o distanță atât de uriașă, încât ne-am mirat și noi foarte mult, că d. „Cic” din numărul dela 27 Iunie al „Biruinței” a putut să le pună alături, prezintându-le deopotrivă ca „o operă de moralizare și spiiitualizare a simțurilor” și chiar drept un „ideal” de educație. Dar răutatea și adevărata intenție a acestui însuflețit aderent al „corpului gol” nu se învederează numai prin această alăturare tendențioasă, ci mai ales prin ceea ce riscă la adresa „educației clericale din Ardeal”, despre care afirmă, că ar alimenta o „pudiciție rău înțeleasă” și ar fi „o creatoare de perversități”. — Faceți deci foarte bine, dacă luptați și DVoastră, ca astfel de idei să fie combătute pe întreagă linia, și puteți fi siguri, că în această luptă pentru asigurarea valorilor etice ale creștinismului, veți avea totdeauna sprijinul tuturor oamenilor de bine.

Mai multora. Administratorul nostru este în concediu până pela mijlocul lui August. În tot ce privește chestiile de abonament, o să vă putem da deci deslușirile cerute abia după acest termen. Vă rugăm prin urmare de puținică răbdare.

Fondul „Gheorghe Lazăr”. Cluj. Avizul trimis nu-l putem da decât la partea de anunțuri. Vă rugăm deci să ne arătați dacă doriți să-l publicăm și acolo.

S. Remetea mare și L. Vințul de jos. Foaia V'am pornit-o cu acest număr. Ceilalți numeri de pe Iulie încă îi veți avea în curând.

P. Turda. Totul este în ordine.

Aviz școlar.

Conform ordinului din 17 Iulie Nrul: 3747—1926 al P. V. Consistor Arhiepiscopesc gr.-cat. român din Blaj, în anul școlar 1926/7, vor funcționa:

1. La Școala Normală de băieți clasele V, VI și VII.
2. La Școala normală de fete clasele: V, VI și VII.

În clasa V normală se primesc la ambele școli, elevi și eleve, cari au terminat 4 clase liceale sau civile.

Cererile de primire se vor trimite Direcțiunii, până în 25 August. Pentru răspuns să se anexeze la cerere un plic adresat și timbrat.

Certificatele necesare sunt: 1. Extrasul matricular de botez. 2. Certificatul de naștere dela oficiul stării civile. 3. Certificatul școlar. 4. Certificat despre situația materială a părinților; numărul copiilor minori.

Examenle de corigență se vor face în 12 Septembrie; iar examenul de admitere în cl. V normală, în 13 Septembrie.

Inscrierile se vor face la ambele școli normale și la internate în 14 și 15; iar cursurile se vor începe la 16 Septembrie a. c.

Taxa de înscriere la școală e 1000 Lei; iar taxa de întreținere în internate, pentru anul

școlar 1926/27, e fixată în 12.500 Lei, care va plăti în trei rate anticipative.

Elevii și elevele diligenți, cu purtare bună și lipsiți de mijloace, vor primi eventual și ajutor dela Stat, care se va socoti în taxa întreținere.

Atât elevii, cât și elevele Școlii Normale sunt datori să poarte uniforma prescrisă. Întrarea în internat vor aduce toate albiturile vestmintele de pat; rechizitele de masă, precum și scrisorile în Regulamentul intern de administrație. Blaj, la 18 Iulie 1926.

Direcțiunea

Școlii Normale de băieți și de fete.

1—1 (194)

Atențiune

Fabrică românească de clopoturi din cel mai bun material

Turnătorie de fier și metal

(120) 2—1

Primește orice comandă pentru internat după moarte sau după obiecte piese de motoare, mori, mașini etc. până la 2000 kg greutate bucată.

Cumpără tuciu vechi și aramă veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lungă 34.

Aviz.

Subsemnații avocați avem onoarea de a face cunoscut Onor. Public, cumcă ne-am asociat, având biroul advocațional comun în Reghin (Str. Gen. Averescu Nr. 16) în localul de birou de până acum al Dr. Ioan Harșia.

Cu deosebită stimă, avocați

Dr. Ioan Harșia

și

Dr. Pompei Pitea

(186) 2—3

Licitațiune

cu oferte în scris

se va ținea Duminică în 8 August 1926, la 11 oare din zi, la Oficiul parohial gr.-catolic din Teiuș, pentru darea în arândă morii Fondului școlii gr.-catolice de băieți și stipendii din Teiuș. Moșia se află în strada Axente Sever și este sistemătică.

Condițiunile, pe lângă cari se vor afla în arândă, se pot vedea la oficiul parohial sus numit.

Teiuș, la 20 Iulie 1926.

PETRU SUCIU
paroh-preș.

GLIGOR POPA
curator.

(111) 1—2

